

Bevarandeplan för Natura 2000-området Västra Högekulla

Norna. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-12
Namn och områdeskod: Västra Högekulla, SE0810412
Kommun: Norsjö
Skyddsstatus: Natura 2000: Särskilt bevarandeområde (SAC)
Övrigt skydd: Frivilligt avsatt av markägaren
Markägare: Holmen skog
Förvaltare: Länsstyrelsen Västerbotten
Area: 1,1 ha

Karta

Västra Högekulla
Områdeskod: SE0810412
Kommun: Norsjö
Area: 1,1 ha

Länsstyrelsen
Västerbotten

Gräns för Natura 2000-området

0

0,15

0,3

 Kilometer

Natura 2000

Natura 2000 är EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. I Sverige har vi ca 4 000 Natura 2000-områden varav ca 250 finns i Västerbottens län. För varje område finns naturtyper och/eller arter utpekade. Syftet med Natura 2000-området är att bidra till att de för området utpekade naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus i Sverige och EU, vilket innebär att de utpekade arternas och naturtypernas utbredningsområde, areal, populationsutveckling och andra kvaliteter finns och kan bevaras.

Bevarandeplan

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan upprättad. Här beskrivs de utpekade naturtyperna och arterna, deras bevarandetilstånd i det specifika området, samt vilka bevarandemål som har satts upp för dem. Om åtgärder och skötsel krävs för att uppnå målen beskrivs de också. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen ska fungera som vägledning och stöd om någon form av exploatering blir aktuell. De naturvärden som finns i respektive Natura 2000-område får inte påverkas negativt och därför krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka bevarandevärdena i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området om de riskerar att påverka områdets bevarandevärden. Detta regleras i miljöbalken 7 kap 28-29§§. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsens miljöenhet före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

7160 Källor och källkärr	0,01 ha
9050 Näringsrik granskog	1,0 ha

Utpekade arter enligt Art- och habitatdirektivet

1949 Norna

Beskrivning av området

Västra Högekulla ligger cirka 1 km öster om Gransjö i Norsjö kommun. Det är ett 1,1 ha stort, bördigt skogsområde beläget i en sydvästsluttning. Skogen är grandominerad med inslag av tall och björk, beståndsåldern uppskattas till 100 år. Området omsluter en liten bäck som till stora delar löper under marken och vegetationen är örtrik. Här växer orkidén norna.

Bevarandesyfte

Det överordnande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs Fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Förekomsten av norna samt den näringsrika granskogen den växer i.

Motivering

Områden med produktiva, relativt opåverkade naturskogar är idag ovanliga i dagens storskaliga skogsbrukslandskap. Nornan är en art som påverkas starkt negativt av modernt skogsbruk. Det är därför viktigt att Västra Högekulla och liknande områden skyddas.

Prioriterade åtgärder

Nornans population bör bevakas noggrant. Om skogen blir för sluten för nornan kan det bli aktuellt att försiktigt öppna upp den.

Beskrivning av utpekade naturtyper

7160 Källor och källkärr

Källor och källkärr som påverkas av ständigt framspringande kallt, mineralrikt grundvatten. Kring dessa källor är vegetationen ofta särpräglad.

Bevarandetillstånd idag

Bedöms vara gynnsamt. Dock kan tung terrängkörning i samband med avverkning av omgivande bestånd påverkat hydrologin.

Bevarandemål

Naturlig hydrologi med framspringande källvatten, utan påverkan av dikning eller terrängkörning. Förhållandena ska vara fortsatt mineralrika. Naturtypen ska inte växa igen. Typiska arter ska förekomma. Arealen ska inte minska.

9050 Näringsrik granskog

Den näringsrika granskogen växer oftast på basisk berggrund där det finns rörligt markvatten. Fältskiktet är i huvudsak präglat av näringsrika förhållanden och är välutvecklat och artrikt.

Bevarandetillstånd idag

Bedöms vara gynnsamt. Området är dock mycket litet och omgivet av hygget, vilket kommer att påverka naturtypens funktion.

Bevarandemål

Hydrologin spelar en mycket viktig roll och ska inte försämrans genom t.ex. dikning eller terrängkörning. Naturtypen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer och träd i olika åldrar och dimensioner ska finnas. Död ved ska finnas i stor mängd och olika grader av nedbrytning. Norna och typiska arter ska finnas. Arealen ska inte minska.

Beskrivning av utpekade arter

1949 Norna

Norna växer i frisk till fuktig barrskog. Växtplatsen utgörs normalt av sluttningar med rörligt, basiskt markvatten på kalk- eller grönstensunderlag. Oftast är det halvöppna lokaler där det finns rikligt med död ved i sent nedbrytningsstadium.

Bevarandetillstånd idag

Bedöms vara ogynnsamt. Beståndet har minskat kraftigt mellan 2005 och 2015, de två åren som antalet plantor har räknats. Området bör återbesökas och genomsökas noga inom de närmaste åren. Detta för att klargöra om minskningen är reell, eller om faktorer som mellanårsvariation och skillnader i metodik kan förklara de stora skillnaderna i inventeringsresultat.

Bevarandemål

Populationen i området ska vara livskraftig och ska på lång sikt inte vara lägre än 2005 års population. Livsmiljön ska ha en naturlig hydrologi och ett fuktigt mikroklimat. Skogen den lever i ska hysa träd i olika åldrar och dimensioner, samt rikligt med död och döende ved

Hotbild

Hyggena som nästan helt omger området kan vara ett hot. Kantzonerna blir varmare och torrare vilket kan hota nornan. Troligen påverkas hela området av kanteffekter eftersom det är så litet. Att området är litet och isolerat kan även hota spridningsförmågan hos nornan och andra arter.

Avverkning eller andra skogsbruksåtgärder inom området skulle förstås innebära ett stort hot, men eftersom området är frivilligt avsatt av markägaren får inget skogsbruk förekomma här. Plockning och uppgrävning av norna är olagligt och kan utgöra ett hot. Om skogen växer sig för tät kan det påverka nornan negativt.

Klimatförändringar riskerar på sikt att påverka nederbörd, temperatur, snötäcke osv. så mycket att vissa arter, artgrupper eller hela system minskar eller försvinner. Dikning utgör ett hot, även om det görs utanför området.

Övriga verksamheter och åtgärder som kan påverka områdets värden innefattar terrängkörning och annat markslitage; exploatering såsom väg- och anläggningsbyggen; täktverksamhet såsom berg- och torvtäkt; kalkning och gödsling. Dessa och liknande verksamheter kan påverka området även om de bedrivs utanför områdets gränser.

Bevarandeåtgärder

Skyddsåtgärder

Västra Högkulla är ett Natura 2000-område och har det skydd enligt miljöbalken som gäller samtliga Natura 2000-områden i landet. Alla verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka området är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28-29 §§ miljöbalken. Området är även frivilligt avsatt av Holmen skog.

Nornan är fridlyst enligt miljöbalken 8 kap 1-2 §§ med stöd av 7 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt skada fridlysta växter.

Skötselåtgärder

Nornans population bör bevakas noggrant. Om skogen blir för sluten för nornan kan det bli aktuellt att försiktigt öppna upp den.

Ytterligare information

På naturvardsverket.se kan du hitta mer information om Natura 2000.

I Naturvårdsverkets kartverktyg [Skyddad natur](#) kan du hitta kartmaterial och fakta om skyddade områden. Man kan ladda ner gränser och naturtypskartor (NNK) för alla eller enstaka områden.

I Skogsstyrelsens kartverktyg [Skogens pärlor](#) kan du bl.a. hitta information om skogar med höga naturvärden.